

nia castro Cassinogilo (8), Hispaniam ingreditur, destruit Pampilonam, Saracenos subjugat. Per Narbonam et Vasconiam revertitur. Deinde orandi gratia Romam ingreditur, Beneventum capit, filios ipsius ducis obsides cum maximis muneribus accipit. Idem Avaros gentem ferocem perdomuit, quorum dux ad eum se contulit, credensque baptizatus est. Idem quoque Carolus Romam ingressus, primus ibi de gente Francorum imperatoris et Augusti nomen sumpsit, eosque qui Leonem papam dehonestaverant, deponendo in exsilium misit. Quo tempore factus est terræmotus magnus. Eodem tempore rex Persarum misit Carolo papilionem et tentoria, pallia serica multa et pretiosa, sed et horologium de aurichalco arte mechanica mirifice compositum, in quo XII horarum cursus ad clepsydram vertebatur cum totidem æreis pillulis, quæ ad completionem horarum decidebant, et casu suo subjectum sibi cymbalum tinnire faciebant, additis totidem equitibus, qui per XII fenestras completis horis exhibant, et impulsu egressionis suæ totidem fenestras quæ prius erant apertæ clauderent; necnon et alia multa in ipso horologio erant mira. Anno Incarnationis Domini 814 Carolus imperator Aquisgrani moritur, regni vero sui XLV.

Ludovicus Caroli Magni filius, rex Francorum vicesimus primus, et Imperator Romanorum, regnavit annis XXVIII, amator pietatis et religionis. Hic in ingressu imperii secundam et placidam quietem habuit, sed finis ejus multis calamitatibus fatigatus.

Carolus Calvus Ludovici filius rex Francorum XXII regnavit annis XXXVII, imperator et ipse Romanorum. Initia regni et finem prospere gessit, ædificator ecclesiarum Dei, amator pauperum, impendens ecclesiis Dei multa beneficia in crucibus et in aliis ornamentis.

Ludovicus Caroli filius, rex Francorum vicesimus secundus, regnavit annis LII.

Carolus Ludovici filius, rex Francorum vicesimus quartus, regnavit annis XXXVIII. Hic Tutudi, quod

(8) Cassinogilio diocesis Agennensis.

A Martellus dicitur, a suis dictus est. Et quia in regno suo vix aut raro pacem habuit, ideo res Ecclesiarum suis militibus in stipendium contulit maxima ex parte. Qui mortuus in ecclesia Beati Dionysii martyris sepultus a sinistra parte altaris majoris, visus est nocte in specie draconis effracto sepulchro per vitream ecclesiæ cum magno terrore exisse.

Radulphus rex Francorum vicesimus quintus, Conradi ducis Burgundiæ filius, regnavit annis XII: cultor justitiæ, restaurator ecclesiarum, resistens sibi prospere devicit.

Ludovicus Radulphi filius rex Francorum vicesimus sextus, regnavit annis XVII.

Lotharius Ludovici filius, rex Francorum vicesimus septimus, regnavit annis XXX. Eodem tempore fuit Willermus dux Northmannorum.

Ludovicus Lotharii filius, clericus, rex Francorum vicesimus octavus, regnavit annis II. Hic captus a Francis Lauduni interiit, sicque progenies Caroli Magni defecit.

Hugo filius Hugonis Capeti, rex Francorum vicesimus nonus, regnavit annis X.

Robertus filius Hugonis, rex Francorum tricesimus, regnavit annis XXXV: cujus uxor Constantia. Hic juste et religiose regnum suum disponens sancto fine quievit. Gilbertus papa.

Henricus filius Roberti, rex Francorum tricesimus primus, regnavit annis XXXII. Willermus nobilissimus dux Northmannorum pugnavit apud Vallium dunas. Henricus rex fortis in bello Vitriaci obiit.

Philippus filius Henrici, rex Francorum tricesimus secundus, regnavit annis XLIX. Hujus VII anno regni Willermus gloriosus dux Northmannorum Anglos subegit, ibique rex factus regnavit XII annis. Huic successit Willermus Longaspata, filius ejus, regnavitque annis XIV atque in Nova Foresta sagitta interiit. Huic successit Henricus frater ejus, vir nobilis, sapiens, justitiæ cultor, amabilis, nulli moderni temporis in regendo regno comparabilis, qui et regnavit annis XXX.

ANNO DOMINI MCXIX

LAMBERTUS ATREBATENSIS EPISCOPUS

NOTITIA HISTORICA

(Gall. Christ. nov., III, 322)

Lambertus, patria Guisnensis, ex illustri genere ac præceptor S. Petri Insulensis magna virtute præditus. A clero Atrebatensi diligenter am-

(1) Guido Pontivorum comes ad eum scribens, rogat ut Abbatisvillam venire dignetur septima se-

listes, ac consecratur Romæ ab Urbano papa II, A apud S. Mariam Novam, xiv Kal. Aprilis in Dominica *Lætare, Jerusalem*, anno 1093. Hoc ipso anno regimen episcopatus sumpsit ex charta Remensi; certe in quodam instrumento Molismensis abbatiæ, secundus annus Lamberti illigatur cum anno Christi 1095. Ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo ad concilium Augustodunense invitatus est anno 1094, ubi de Rainaldo archiep. Rem. sermo fuit. Ecclesiæ Remensi obedientiam spondit eodem anno; nominatur ab Urbano papa inter præsules quorum consilio usus, Dolensem Ecclesiam Turo-nensi tanquam matri subjectam fore decernit. Anno 1095, ad concilium Claromontense cum pergeret, a Guarnerio milite de Castello Pont captus est cum sociis; sed agente Philippo Trecensi episcopo Guarnerii fratre, liber paulo post dimittitur. In synodo positus curam habuit ejusdem acta et canones colligendi; hinc in fine cujusdam veteris codicis, post canones legitur: *Hæc sunt inventa in libro Lamberti episcopi Atrebat. ante quadringentos annos scripto.* E concilio regressus ac legatus provinciæ Remensis institutus, ad ovis sibi commissi curam concessit, omniaque vigilantissimi præsulis munia adimplevit. Synodum celebravit in ecclesia Sanctæ Mariæ et divisionem parœciarum statuit. Anno 1096 subscripsit chartæ Philippi Catalaunensis episcopi, qua monasterio S. Basoli jus advocati remittitur. Muni-ficum se præbuit erga monasterium Elnonense S. Amandi, cui plurima concessit altaria an 1097. Interfuit synodo Romæ coactæ ab Urbano II, hebdomada iii post Pascha, anno 1099. Subscriptus etiam reperitur eodem anno in concilio Audomarensi, cui præsedit Manasses archiepiscopus Remensis. Anno 1104 vices apostolicas demandavit ei Paschalis papa II pro absoluteione Philippi Francorum regis, ob incestuosas nuptias cum Bertrada Andegavensi ex-communicati: cujus rei notitia eruitur ex codice ms. Igniacensis abbatiæ; quam hac de re scripsit

Lambertus ad eundem summum pontificem episto-lam, inter instrumenta retulimus. Denique plus an-
tistes pastoralis munere summa cum laude perfun-
ctus migravit ad Christum 16 Maii 1115. Tumulatur
in cathedrali ecclesia ubi epitaphium hoc in mar-
more visitur ad lævam chori parieti affixum. Anno
*Domini mxcv, xvi Kal. Junii, obiit beatæ memoriæ
Lambertus hujus Atrebatensis sedis cardinalis episco-
pus. Per hunc restituta est dignitas hujus episcopa-
tus quæ per multa tempora Cameracensi episcopo
fuerat commendata. Huic episcopo et duobus jocu-
latoribus Itherio et Northmanno, beata Maria in hac
ecclesia apparuit, dans eis candelam per quam sa-
nantur ardentes igne malo.* Chronographus S. Ber-
tini aliud præfert his carminibus:

*Vedastus proprius fuit hujus episcopus urbis,
Post cujus obitum proprio sine præsule languens
Hæc sedes flevit subjecta diu Cameraco.
Donec Lambertum tumulo qui clauditur isto
Moribus egregium, sapientem, religiosum,
Romæ sacravit Urbanus papa secundus,
Et proprium sedi pastorem reddidit isti.
Mundo decessit, cum Maius ab Idibus exit.
Præstet et requiem Dominus sine fide manentem.*

Fuit Yvoni Carnotensi intimus, ut probat illius
epist. 33 quæ in hæc verba desinit: *De cætero, cha-
rissime, læta tua communica suo tempore diligenti et
dilecto, quia læta et tristia tua mea sunt, sicut mea
tua esse non umbigo.* Scripsit ad eum et aliam epi-
stolam numero 97. De Lamberto plura videbis in
auctoribus Belgicis. Eum fuisse S. R. E. cardinalem
quidam existimaverunt, quod in epistolis Hugonis
archiepiscopi Lugdunensis et alibi passim vocetur
episcopus cardinalis: verum eo nomine intelligen-
dum putamus proprium episcopum tali alligatum
Ecclesiæ cum titulo; eo fere modo quo in epistolis
Gregorii Magni sæpe occurrit episcopi cardinalis
mentio.

*ria Pentecostes, quia in crastina die Dominica de-
bebat Ludovicum regis filium armis militaribus ad-
ornare et ad militiam ordinare: igitur, inquit, et si
propter ipsum Ludovicum venire refutatis, tamen*

*propter me, et propter cognationem inter vos et me
habitam flagito ut venire dignemini.* Tom. V *Miscel-
lan.* Baluz., p. 310.

NOTITIA LITTERARIA.

(Histoire littéraire de la France, tom. X, pag. 44.)

Casimir Oudin (*Script.* t. II, p. 280) se flatte d'être le premier qui a élevé l'évêque Lambert à la dignité d'écrivain ecclésiastique. Mais en parlant ainsi il avait oublié que Guillaume Cave (p. 543), qu'il copie néanmoins souvent, lui avait déjà fait le même honneur. Lambert le mérite à plus d'un titre, puisqu'il a eu la principale part à des recueils fort intéressants pour la littérature, mais que jusqu'ici l'on n'a pas eu soin de faire connaître pour ce qu'ils sont. C'est à quoi nous allons tâcher de suppléer.

PATROL. CLXII.

1° Un de ces recueils a été mis au jour par Baluze (*Misc.* t. V, p. 237 et 300; edit. Luc. in-folio, t. II, p. 127-156). Grignon, docteur de Sorbonne et chanoine de la cathédrale d'Arras, lui en avait procuré une copie faite sur le manuscrit qui porte le nom de l'évêque Lambert, et qui est conservé à la bibliothèque de la même église. On ne doute point, sur ce titre et sur la nature des monuments qu'il contient, que ce ne soit Lambert lui-même qui l'a dirigé, ou au moins pris soin de le faire faire.

20